

ВЕЛИКОПЛІДНІСТЬ ПОРОСЯТ ЗА РІЗНИХ ПОКАЗНИКІВ БАГАТОПЛІДДЯ ТА ВІКУ СВИНОМАТОК

І. М. Мартинюк, канд. с.-г. наук

Інститут тваринництва НААН

вул. 7-ї Гвардійської армії, 3, смт. Кулиничі, Харківський р-н, Харківська обл, 62404, Україна

Наукові дослідження були спрямовані на вивчення взаємозв'язку середньої живої маси новонародженого поросяти від багатопліддя і віку свиноматки. Встановлено, що у свиноматок в гнізді відзначаються поросята з різною живою масою при народженні. Як показали наші дослідження, середня жива маса одного поросяти в одному гнізді різних свиноматок при різному багатоплідді складала від 1,0 до 2,2 кг. Встановлено, що у свиноматок відмічається досить висока потенційна можливість до плодоносіння та народження поросят із живою масою від 1,0 до 1,8–1,9 кг, при багатоплідді 10–14 поросят. За результатами досліджень встановлено, що незалежно від віку свиноматок середня жива маса поросяти була в межах від 1,2 до 1,9 кг, як у першоопоросок, так і у свиноматок, що мали 2–4 і більше опоросів. У найбільшій кількості свиноматок при різному віці середня жива маса поросяти в кожному гнізді складала 1,3–1,8 кг.

Ключові слова: ОСІМЕНІННЯ, ВЕЛИКОПЛІДНІСТЬ, БАГАТОПЛІДДЯ, СВИНОМАТКИ, ВІК, СЕРЕДНЯ ЖИВА МАСА, ПОРОСЯТА.

Численними дослідженнями різних авторів [1–4] доведено, що збереження поросят і інтенсивність їх зростання значною мірою залежить від живої маси поросят при народженні. Чим нижче жива маса поросят, тим гірше їх збереження і зростання після відлучення до відгодівлі. Загальновідомо, що в приплоді свиноматки народжуються поросята з різною живою масою.

Проте до теперішнього часу не вивчені багато питань, пов'язаних з багатопліддям, віком свиноматок і масою поросят при народженні, фізіологічною здатністю свиноматок до течії поросності при високій масі поросят і високому багатоплідді. Вивчення чинників, які впливають на різну масу поросят при народженні, безумовно сприятимуть підвищенню ефективності відтворення і отриманню якісного потомства.

Мета досліджень – вивчити залежність середньої живої маси новонародженого поросяти від багатопліддя і віку свиноматки.

Матеріали і методи. Науково-виробничі дослідження проводили в умовах двох свинарських господарств Харківської області. В одному із яких для відтворення поголів'я використовують природне парування свиноматок, а в другому проводять штучне осіменіння тварин. Для проведення досліджень були відібрані основні свиноматки породи уельс та ландрас у кількості 115 голів. Для штучного осіменіння свиней, сперму від кнурів отримували мануальним засобом, її досліджували та оцінювали за кількісними та якісними показниками, згідно вимогами чинної Інструкції зі штучного осіменіння свиней, 2003 р. [5]. Свіжоотриману сперму кнурів розріджували дослідним розбавником „Androstar” так, щоб кількісне утримання спермій з прямолінійно-поступовим рухом у одній пробі знаходилось в межах 40–50 млн/мл.

Свиноматок осіменяли кнурами цієї ж породи протягом осінньо-зимового сезону. Опоросилося 96 голів у яких враховувалися: вага поросят при народженні, їх кількість; вік свиноматок.

Результати й обговорення. Отримані дані (табл. 1) свідчать про те, що в умовах господарства при природному паруванні свиноматок в їх гнізді відмічаються поросята із живою масою при народженні від 0,7 до 2,1 кг і більше. При цьому найбільший процент народжених поросят мали живу масу у межах 1,0–1,6 кг.

Таблиця 1

Маса тіла поросят при народженні від свиноматок після природного парування та штучного осіменіння

Осіменіння	Кількість свиноматок, голів	Кількість поросят, голів	Маса тіла поросят при народженні, кг							
			0,6-0,7	0,8-0,9	1,0-1,1	1,2-1,3	1,4-1,5	1,6-1,7	1,8-1,9	2,0 і більше
Природне парування	43	411	4	19	60	94	107	66	40	21
	%	100	0,97	4,62	14,5	22,8	26,0	16,0	9,73	5,10
Штучне осіменіння	53	543	4	11	41	84	135	146	94	27
	%	100	0,73	2,02	7,55	15,4	24,8	26,8	17,3	4,97

При використанні штучного осіменіння у господарстві свиноматки народжують поросят із живою масою від 0,6–2,1 кг і більше. При цьому найбільший процент поросят мали живу масу від 1,4 до 1,8 кг. Отже, у свиноматок в гнізді відмічаються поросята із різною живою масою при народженні, при цьому, як показали наші дослідження, середня жива маса одного поросяти в одному гнізді різних свиноматок і при різному багатоплідді складала від 1,0 до 2,2 кг.

Порівнюючи показники живої маси поросят, які народилися при використанні природного парування та штучного осіменіння спостерігається тенденція до більшої кількості поросят із масою від 1,4 кг до 1,8 і більше після штучного осіменіння свиней, порівняно із природним паруванням. Так маючи живу масу 1,4–1,5 кг, поросят народилося на 28 голів або 20,8% більше при штучному осіменінні ніж при природному. Із живою самою 1,6–1,7 кг цей показник був на 80 голів або на 45,2% більше. Кількість поросят із масою 1,8–1,9 кг було на 54 голови або на 42,5% більше. Різниця за кількістю поросят, які народилися із масою 2,0 кг і більше була не дуже великою і складала 6 голів або 22,3%, відповідно.

У наступних дослідах вивчалась залежність середньої живої маси поросят від багатопліддя свиноматки (табл. 2). Отримані дані за показниками опоросів враховували як після природного парування, так і після штучного осіменіння.

Таблиця 2

Залежність між багатопліддям свиноматок і середньою масою тіла народжених поросят, n=96

Багатопліддя, гол/	Кількість гнізд із середньою масою тіла поросят, кг						
	Середня жива маса поросят, кг						
	1,0–1,1	1,2–1,3	1,4–1,5	1,6–1,7	1,8–1,9	2,0–2,1	2,1–2,2
6–7		2	3	1	5	3	2
8–9		3	5	6	4	2	1
10–11	1	10	11	12	7	1	
12–13		2	4	2	2		
14–15		1	3	2	1		

Встановлено, що у свиноматок відмічається досить висока потенційна можливість до плодоносіння та народження поросят із високою живою масою при високому багатоплідді. Так, із даних таблиці 2 видно, що при багатоплідді 10–14 поросят у свиноматок середня жива маса поросяти може досягати від 1,0 до 1,8–1,9 кг.

Порівнюючи показники багатопліддя та живої маси поросят, які народилися при використанні природного парування та штучного осіменіння, за показниками, які вивчали, було встановлено, що в гнізді (10,4 гол.) народилося більше на 5,8% поросят при використанні штучного осіменіння, ніж при використанні природного парування (9,8 гол.).

У проведених дослідженнях ми враховували також середню живу масу поросят від свиноматок різного віку. Дані цих досліджень представлені в (табл. 3).

Таблиця 3

Залежність між віком свиноматок і середньої живою масою народжених поросят, n=96

Кількість опоросів у свиноматок	Кількість гнізд із середньою живою масою поросят, кг						
	Середня жива маса поросят, кг						
	1,0–1,1	1,2–1,3	1,4–1,5	1,6–1,7	1,8–1,9	2,0–2,1	2,1–2,2
1–2	2	7	33	19	12	2	1
3–4		13	24	11	12	2	1
5–6		7	6	5	4	1	
7 і більше	1	3	12	5	2		

Дослідженнями встановлено, що, незалежно від віку свиноматок, середня жива маса поросяти була в межах від 1,2 до 1,9 кг, як у першоопоросок, так і у свиноматок, що мали 1–7 і більше опоросів. У найбільшій кількості свиноматок при різному віці середня жива маса поросят в кожному гнізді складала 1,3–1,8 кг. При використанні двох методів осіменіння, не спостерігалось вірогідної різниці у залежності між віком свиноматок і середньої живою масою народжених поросят.

ВИСНОВКИ

1. Як при природному паруванні, так і при штучному осіменінні у свиней в гнізді народжуються поросята із живою масою від 600 г до 2,1 кг. При природному паруванні найбільший процент новонароджених поросят мають живу масу у межах 1,0–1,6 кг, а при штучному осіменінні, цей показник сягає позначки 1,4–1,8 кг.

2. У свиноматок відмічається досить висока потенційна можливість до плодоносіння та народження з середньою живою масою поросят в межах 1,6–1,9 кг.

Перспективи подальших досліджень. Доцільно вивчити взаємозв'язок за віком свиноматки та кількістю опоросів, віком кнурів із яким вона злучена на кількість поросят в гнізді.

LARGEFRUITED OF PIGLETS AT DIFFERENT INDEXES OF POLYCARPICS AND AGE OF SOWS

I. N. Martinyuk

Institute of Stock-Raising of NAAS

3, 7th Gvardijskoji army street, Kulinichi, Kharkiv district, Kharkiv region, 62404, Ukraine

S U M M A R Y

Scientific researches were sent to the study of intercommunication of middle living mass of new-born piglet from polycarpic and age of sow. It is set that for sows in a nest piglets register with different living mass at birth. As our researches showed, middle living mass of one piglet in one nest of different sows at different polycarpic made from 1,0 to 2,2 kg. It is set that for sows high enough potential possibility is marked to fruiting and birth of piglets with living mass from 1,0 to 1,8–1,9 kg, there are 10–14 piglets at polycarpic. It is set on results researches, that regardless of age of sows middle living mass of piglet was in limits from 1,2 to 1,9 kg, both in farrowing and for sows that had 2–4 and more farrowing. At most of sows at different age middle living mass of piglet in every nest made 1,3–1,8 kg.

Key words: INSEMINATION, LARGEFRUITED, MULTIPLE, SOWS, AGE, AVERAGE LIVE WEIGHT, PIGLETS.

КРУПНОПЛОДНОСТЬ ПОРОСЯТ ПРИ РАЗНЫХ ПОКАЗАТЕЛЯХ МНОГОПЛОДИЯ И ВОЗРАСТА СВИНОМАТОК

И. Н. Мартынюк

Институт животноводства НААН
ул. 7-й Гвардейской армии, 3, пгт. Кулинички, Харьковский р-н, Харьковская обл, 62404,
Украина

А Н Н О Т А Ц И Я

Научные исследования были направлены на изучение взаимосвязи средней живой массы новорожденного поросенка от многоплодия и возраста свиноматки. Установлено, что у свиноматок в гнезде отмечаются поросята с разной живой массой при рождении. Как показали наши исследования, средняя живая масса одного поросенка в одном гнезде разных свиноматок при разном многоплодии составляла от 1,0 до 2,2 кг. Установлено, что у свиноматок отмечается достаточно высокая потенциальная возможность к плодоношению и рождению поросят с живой массой от 1,0 до 1,8–1,9 кг, при многоплодии 10–14 поросят. По результатам исследований установлено, что независимо от возраста свиноматок средняя живая масса поросенка была в пределах от 1,2 до 1,9 кг, как у первоопоросок, так и у свиноматок, которые имели 2–4 и больше опоросов. У наибольшего количества свиноматок при разном возрасте средняя живая масса поросенка в каждом гнезде составляла 1,3–1,8 кг.

Ключевые слова: ОСЕМЕНЕНИЕ, КРУПНОПЛОДНОСТЬ, МНОГОПЛОДИЕ, СВИНОМАТКИ, ВОЗРАСТ, СРЕДНЯЯ ЖИВАЯ МАССА, ПОРОСЯТА.

Л І Т Е Р А Т У Р А

1. *Медведев В. О.* Відтворювальні якості маток при їх поєднанні з кнурами різних генотипів / В. О. Медведев, О. М. Церенюк, О. В. Акімов // Таврійський науковий вісник. — Вип. 62. — Херсон, 2008. — С. 73-76.
2. Крупноплодность поросят и пути ее повышения / С. И. Сердюк, А. А. Беликов, Н. А. Думмлер // Наук.-техн. бюл. / ВАСХНИЛ ЮО, НИИ животноводства Лесостепи и Полесья УССР. — Х., 1990. — № 56. — С. 43–47.
3. *Герасимов В. И.* Биологические особенности свиней. Многоплодие и молочность свиней. [Электронный ресурс] / В. И. Герасимов, Т.Н. Данилова и др. — Режим доступа http://www.rusnauka.com/31_ONBG_2009/Veterenaria/54495.doc.htm.
4. *Шейко И. П.* Свиноводство / И. П. Шейко, В. С. Смирнов // Мн.: Новое знание, 2005. — С 382-384.
5. Інструкція із штучного осіменіння свиней / Ю. Ф. Мельник, Д. М. Микитюк, А. М. Литовченко [та ін.]. — К.: Аграрна наука, 2003. — 54 с. . — 124 с.

Рецензент — І. С. Вакуленко, д. с.-г. н., головний науковий співробітник сектору клітинного звірівництва та кролівництва Інституту тваринництва НААН.